

Opbrengstgericht maatwerk

Docenten als buddy: samen optrekken, dat werkt!

Maatwerk is belangrijk bij de training van docenten die gericht werken aan opbrengsten, vindt AOC Oost. Bijzonder aan hun aanpak is dat alle digitale trainingsinformatie te vinden is in de elektronische leeromgeving en dat elke docent gekoppeld is aan een buddy. 'Zo kunnen zij samen vanuit hun eigen lespraktijk werken aan betere opbrengsten', aldus docente Laura Wildemann die de training in het kader van haar studie ontwikkelde.

TEKST CAROLIEN NOUT

Als professional leer je het meest als je het geleerde direct in de praktijk kunt brengen. En iets leren van een collega is meestal erg effectief. Die feiten komen uit veel onderwijsonderzoeken naar voren. 'En dat klopt ook echt in de praktijk, heb ik gemerkt', zegt Laura Wildemann opgetogen. De lerares Nederlands ontwikkelde vorig jaar een training voor leraren om, samen met collega's, de systematiek van opbrengstgericht werken beter in de vingers te krijgen. Dat was nodig op AOC Oost, een school waar leerlingen het vmbo, het Groene lyceum of mbo-opleidingen kunnen volgen. Ine Markerink, teamleider van de basisberoepsgerichte leerweg (BBL) stelt: 'Een paar jaar geleden hebben we bewust gekozen voor de leerstrategie van Marzano waarbij het accent lag op activerende didactiek en samenwerkend leren. Docenten gaan uit van het vierfasen-model, een manier om gestructureerd lessen te geven. Verdergaan met opbrengstgericht werken, is

in die ontwikkeling een logische stap.' Docenten volgden trainingen en waren enthousiast, maar ze vonden het niet gemakkelijk om opbrengstgericht werken ook echt in de praktijk te brengen. Al met al een goed moment voor de schoolleiding om Laura Wildemann te vragen om in het kader van haar studie (een masteropleiding Leren en Innoveren) een oplossing te bedenken. Zij vroeg daarbij advies aan SLO (zie kader).

Buddy voor elkaar

'Mijn collega's zaten met veel vragen over differentiatie en betere leerprestaties', zegt Wildemann. 'Hoe maak je de vertaalslag van data, cijfers van toetsen bijvoorbeeld naar concrete acties, passend bij de doelen? Hoe kun je leerlingen extra ondersteuning bieden en de sterkere leerlingen meer uitdagen? Docenten wilden graag meer oefenen met opbrengstgericht werken.'

SLO en opbrengstgericht maatwerk

'In de school kunnen mensen zo veel van elkaar leren', zegt Maaike Rodenboog, projectleider opbrengstgericht werken voor het voortgezet onderwijs bij SLO. Zij verzorgde met SLO-collega's enkele workshops op AOC Oost. Het door SLO ontwikkelde systeem, de drie fasen van opbrengstgericht werken, vormde de basis van de training die Wildemann opzette. Rodenboog zag welke concrete effecten dat had: 'Een docent heeft bijvoorbeeld zijn lokaal anders ingericht, met een stilleruimte en een samenwerkplek. Een ander gebruikt nu Excelbestanden om resultaten van leerlingen te vergelijken en de informatie te gebruiken om nieuwe doelen voor leerlingen te bepalen.' Voorwaarden om van elkaar te kunnen leren, zijn volgens Rodenboog dat een school een vernieuwing breed moet aanpakken en dat de schoolleiding ontwikkelingen faciliteert en stimuleert. SLO heeft de training van Wildemann doorontwikkeld en deze is beschikbaar voor andere scholen op de website opbrengstgerichtmaatwerk.slo.nl. Hier is ook meer te vinden over de systematiek van opbrengstgericht werken en is voor verschillende vakken in het voortgezet onderwijs uitgewerkt hoe je opbrengstgericht maatwerk kunt bieden aan alle leerlingen. Meer weten? Mail naar m.rodenboog@slo.nl.

Steun en feedback van collega's noemden zij een belangrijke voorwaarde.' Wildemann ontwierp een training gebaseerd op de methodiek van het doelen stellen, maatwerk bieden, meten en evalueren. De docenten die er als eerste mee aan de slag gingen, kregen theoretische kennis aangeboden, leerden concrete doelen te bepalen en manieren om leerlingen op maat te bedienen. De cursisten deden veel opdrachten in groepjes van twee. 'Zo is het idee ontstaan om te werken met buddy's die elkaar steunen en feedback geven. Dat is een krachtig leermiddel', aldus Wildemann. Bijzonder van de training is dat het digitale lesmateriaal te vinden is in de elektronische leeromgeving (elo). Omdat het vaak moeilijk is voor docenten om tijd te vinden om in persoon met elkaar te overleggen, introduceerde Wildemann een chatfunctie. Zo kunnen de buddy's altijd online met elkaar sparren, ook als het even niet uitkomt om af te spreken. Docenten houden online een logboek bij, waardoor de ontwikkeling die zij doormaken voor iedereen zichtbaar is. Het is de bedoeling dat docenten die de training hebben gedaan steeds gekoppeld worden aan nieuwe collega's, zodat opbrengstgericht maatwerk zich uitbreidt als een olievlek.

Betere doorstroomcijfers

Teamleider Ine Markerink ziet dat de aanpak iets veranderd heeft op school, hoewel het misschien niet alleen is toe te schrijven aan de focus op opbrengstgericht werken. 'We zien betere doorstroomcijfers en ook de examenresultaten gaan vooruit. Er is minder uitval van leerlingen. Omdat we tussentijds preciezer kijken naar het niveau waarop leerlingen presteren, zien we beter wat ze nodig hebben.' Markerink vindt het belangrijk dat docenten die werken aan verbetering de mogelijkheden hebben om met elkaar in gesprek te gaan en bij elkaar in de klas te kijken. 'Daar moet je als school voor zorgen, of het nu online is of, zoals wij weleens doen, in de vorm van een eetconferentie. Ook nieuwe manieren van lesobservatie vind ik interessant, bijvoorbeeld met video-opnames. Klein beginnen en uitbouwen is onze aanpak.' Ook zonder Laura Wildemann gaat AOC Oost door met de trainingen. Markerink: 'Nieuwe docenten worden direct meegenomen in onze manier van werken. De school draagt opbrengstgericht maatwerk uit in de hele organisatie. Wij zijn begonnen in de beroepsbegeleidende leerweg en kunnen nu verder uitbreiden naar kader of het Groene Lyceum.'